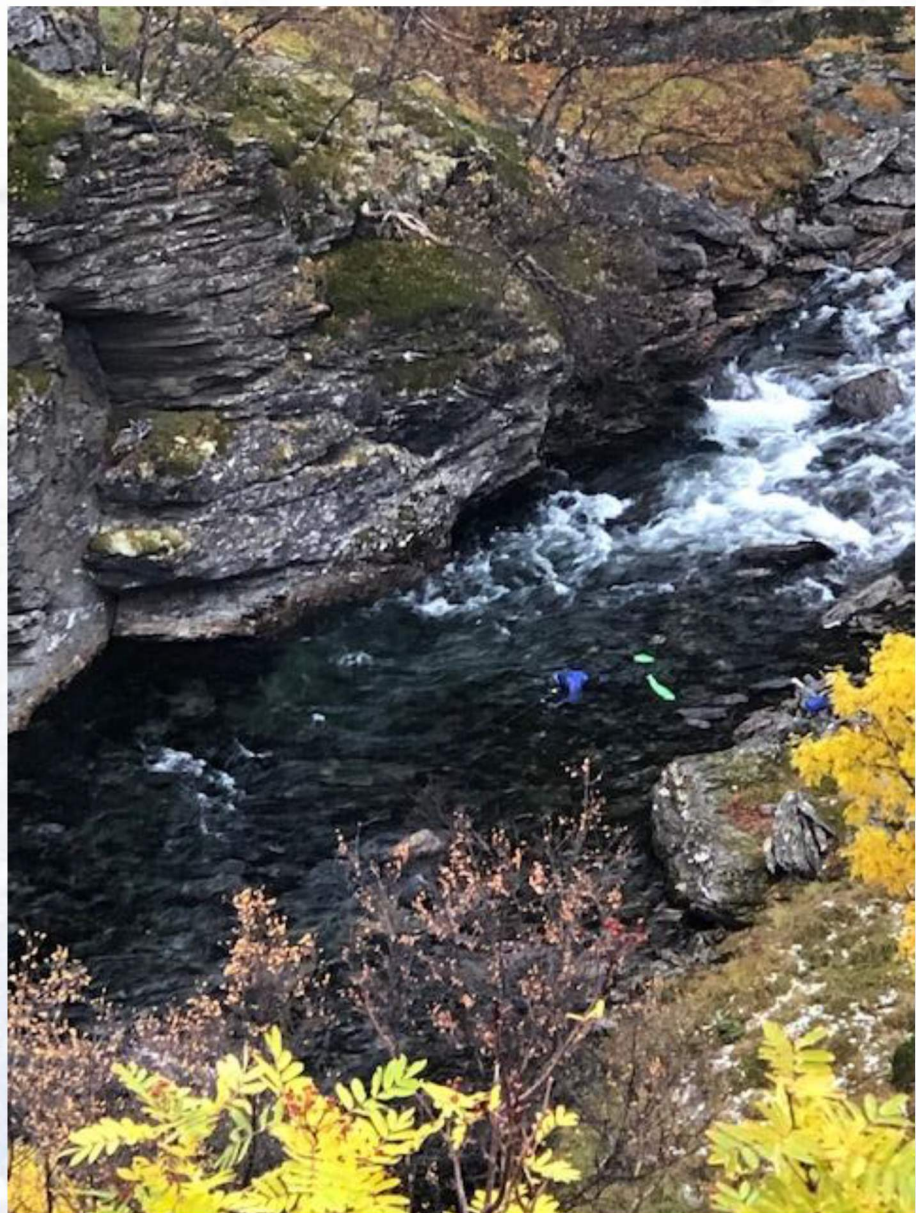

Overvåking og uttak av oppdrettslaks etter rømming fra lokalitet 10660 Skinnstakkvika 2018

Rapporttittel

Overvåking og uttak av oppdrettslaks etter rømming fra lokalitet 10660 Skinnstakkvika 2018

Forfatter(e):

Jenny Jensen
David Hammenstig

Akvaplan-niva rapport:

61136

Dato: 18-12-2019

Antall sider: 11

Distribusjon:

Fiskeridirektoratet, Vidar Wennevik (HI)

Oppdragsgiver:

Cermaq Norway AS

Oppdragsg. referanse

Ola Gunder Henriksen

Sammendrag

Det ble sommeren og høsten 2019 utført overvåking av rømt oppdrettslaks etter en rømming ved Cermaq Norway AS's lokalitet 10660 Skinnstakkvika 31. juli 2018. Overvåking av innblanding av oppdrettslaks i skjellprøver fra sportsfisket og høstfisket i Repparfjordelva og Russelva viste liten eller ingen innblanding av oppdrettslaks i fangstene, og ingen laks av korrekt størrelse fra rømmingen ved Skinnstakkvika ble registrerte. Det ble heller ikke observert oppdrettslaks i korrekt størrelse under snorkling i Repparfjordelva (utført av Vest-Finnmark Jeger- og Fiskeforening) eller Russelva (del av OURO-programmet). Det ble heller ikke observert oppdrettslaks i småelvene Snefjordvassdraget og Hamneelven ved snorkling i gytetiden. Lafjordelva er regulert, og det var svært lite vann i elven da feltarbeidet ble utført. Elven ble inspisert fra helikopter, og ingen fisk ble observert.

Prosjektleder

Jenny Jensen

Kvalitetskontroll

Guttorm N. Christensen

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 BESKRIVELSE AV OPPDRAGET	2
1 MATERIAL, METODER, RESULTATER OG DISKUSJON	3
2 KONKLUSJON.....	7

1 Beskrivelse av oppdraget

Cermaq Norway AS hadde 31. juli 2018 en rømming av 5765 oppdrettslaks (nedjustert fra anslått 6881 etter slakting) på ca. 500 gram fra lokalitet 10660 Skinnstakkvika på grunn av en brann. De ble av Fiskeridirektoratet pålagt overvåking og uttak av rømt laks i Repparfjordelva, Russelva, Snefjordvassdraget, Hamneelva og Lafjordelva. Det ble med Fiskeridirektoratet avtalt overvåking av Repparfjordelva ved hjelp av lesing av skjell fanget ved sportsfisket og høstfisket, og uttak i denne elva før gyting hvis noe tilsa at det var laks fra den aktuelle rømmingen i elva. Russelva skulle også overvåkes ved hjelp av skjell, men siden Russelva var del av OURO-programmet i 2019 skulle uttak skje i deres regi. De tre småelvene Snefjordvassdraget, Hamneelva og Lafjordelva skulle inspiseres ved snorkling i gytetiden med rettet uttak av observerte oppdrettslaks. Oppdraget ble utført som beskrevet av Akvaplan-niva AS for Cermaq Norway AS.

1 Material, metoder, resultater og diskusjon

Overvåking av Repparfjordelva og Russelva

Repparfjordelva og Russelva ble overvåket ved hjelp av innsamlede skjellprøver i fiskesesongen, og uttak av fisk før gyting skulle skje hvis det var oppdrettsfisk i korrekt størrelse i elvene i 2019 (i regi OURO-programmet i Russelva). Skjellprøvene fra Repparfjordelva og Altaelva (ikke pålagt overvåking) leses annenhver uke av Norsk institutt for naturforskning (NINA) på oppdrag av oppdrettsselskapene i Vest-Finnmark (presentert i NINA-rapport 1734). Skjellprøver av sportsfisket laks fra Repparfjordelva fa 2019 viste at kun 2 av totalt 1055 skjellprøver ble definert som oppdrettslaks. Disse veide 5,8 og 9,4 kilo, og er derfor for store for å ha kunnet stamme fra rømmingen ved Skinnstakkvika. I høstfisket i Repparfjordelva ble 37 skjellprøver lest, og ingen oppdrettsfisk funnet. Vest-Finnmark Jeger- og Fiskeforening gjennomførte snorkling ved flere omganger i august og september i nedre del av elven (det området der oppdrettslaks fanges og observeres hyppigst i Repparfjordelva) med den hensikt om å ta ut pukcellaks og oppdrettslaks. Det ble ikke observert oppdrettslaks i elva, med unntak av en 10-kilos laks som muligens hadde oppdrettsopphav. Også i Altaelva ble det dokumentert få oppdrettslaks, 1 av 504 laks i sportsfisket og 1 av 69 laks i høstfisket ble klassifisert som oppdrettslaks utfra skjellprøvelesingen. Laksen som ble fanget i fiskesesongen i Altaelva var 69 cm og 3 kg. Denne størrelse kunne stemme overens med fisk fra rømmingen ved Skinnstakkvika. Imidlertid indikerte skjellene at fisken var rømt om vinteren 2019, hvilket altså ikke stemmer overens med rømmingen på Skinnstakkvika sommeren 2018.

I Russelva ble det i 2019 levert inn uvanlig få skjellprøver til tross for oppfordringer om viktigheten av dette, kun 9 stykker fra laks. Alle disse var fra villfisk. Skjellprøvene er lest hos NINA etter endt fiskesesong. Gjennom lokale kontakter i Russelva ble det ikke rapportert om fangster eller observasjoner av oppdrettslaks. Russelva var i OURO-programmet 2019 fordi denne elven ofte har høyt innslag av oppdrettslaks. Uttak av oppdrettslaks ble utført av Naturtjenester i Nord AS ved Rune Muladal. Muladal, som oppgir per telefon at elva er inspisert ved snorkling, og at det ikke ble observert oppdrettslaks i elven.

Naturtjenester i Nord gjennomførte betydelig med inspeksjon ved snorkling i mange elver i Finnmark i 2019, og de (R. Muladal) oppgir at det er observert få oppdrettslaks i Finnmark i 2019, og få eller ingen som samsvarer med den aktuelle størrelsen fra rømmingen ved Skinnstakkvika.

Feltrapport fra Snefjordvassdraget, Hamneelva og Lafjordelva

Torsdag 4. oktober 2019 ble det gjennomført snorkling i Snefjordvassdraget og Hamneelva i Måsøy kommune i regi av Akvaplan-niva AS. Målet var å se etter oppdrettslaks som stammet fra rømmingen ved Skinnstakkvika i 2018. Hvis oppdrettslaks ble påvist skulle den tas ut med harpun. Snorklere ble transportert med helikopter mellom de aktuelle plassene, siden områdene er svært utilgjengelige.

Snefjordvassdraget

Kl 9:00-11:30

Snorklingen startet fra rett nedstrøms fossen (N70.775575, Ø24.705082). Denne fossen utgjør vandringshinder for oppvandrende fisk. De første 400 meterne var stryk med mye stein. Det ble sjekket etter laks i de områdene der det var mulig å se under vann og der det var litt dybde (kulper, blankflekker etc.), og fra land i områdene der det ikke var mulig å snorkle. Etter 400 meter ble elven bredere og mindre stri, og med en tydeligere dyprenne. Feltpersonellet gikk til fots mellom områdene der det ikke var mulig å snorkle. Hele elvestrekningen ble enten inspisert ved snorkling eller fra land der det ikke var mulig å snorkle.

Fra omtrent 400 meter oppstrøms elveutløpet i Snefjordvannet ble det observert fisk. Totalt ble det i øvre del av elva observert:

- 1 laks. Vill, gytefarget hann
- 1 pukkellaks
- 15 ørret hvor minimum én var sjøørret (hannfisk, ca. 2 kg)

I dette området ble det også observert flere gytegroper.

Nedstrøms Snefjordvatn til sjøen ble det ikke observert fisk.

Hamneelva

12.00-14.30

Vi startet fra punkt 70.830613, 24.921689, rett nedstrøms fossen som utgjør et vandringshinder. Fra dette punkt og ned til de to små vannene var elva bred med svært lite vann. Elva ble i hovedsak inspisert fra land, mens elva på enkelte punkter ble inspisert ved snorkling. Ingen fisk ble observert. Det var heller ingen fisk i inn- og utløpet, og heller ikke mellom vannene. Fra de to småsjøene og ned til 100 meter før utløpet i Hamnevatn varierte elven mellom grunne, steinete partier og roligere partier og en del kulper. Her ble det heller ikke observert fisk. Cirka 100 meter før utløpet og ned til innsjøen ble det observert 7-8 røyer i gytedrakt (0,5-2,0 kg). Her ble det også observert 2 pukkellaks, hvorav én ble harpunert og lagt på land. Totalt ble det i øvre delen av elva observert:

- 2 pukkellaks
- 7-8 røyer

I nedre del av elva var det fine forhold for snorkling de første 450 meterne. Her ble det observert en del ørret. Etter dette ble elva for stri og steinete for kontinuerlig snorkling, hvorfor elva ble inspisert fra land og kun kulper og andra gunstige plasser nedover elva til sjøen ble snorklet. Det ble observert én villaks på denne strekningen. Totalt ble det i nedre delen av elva observert:

- 1 laks. Vill
- 7 ørret. 1 mulig sjøørret og resten mest trolig stasjonær ørret (basert på størrelse)

Lafjordelva

Etter overflygning av elva fra utløpet i sjøen til det tenkte startpunktet ble det bestemt at denne elva ikke var mulig å overvåke ved snorkling. Det var veldig lite vann i elva, mest sannsynlig relatert til vannkraftreguleringen og lite nedbør. Elven er ganske bred med grove stein, hvilket gjorde at det lille vann som var tilgjengelig ble spredt utover et stort areal. Med lav høst-vannføringen var det lite sannsynlig at fisk kunne være i denne delen av elva. Overflygning med helikopteret ble gjort på lav høyde slik at det skulle vært mulig å observere eventuell fisk, men ingen fisk ble observert.

Det ble holdt kontakt med forpakterne i Snefjordvassdraget og Hamneelva (Lafjordelva er ikke åpent for fiske) både under og etter fiskesesong, og det var ikke noen observasjoner av oppdrettslaks i disse elvene.

Bilder fra feltarbeidet i Snefjordvassdraget og Hamneelva (foto: Ola Gunder Henriksen, Cernaq Norway AS).

2 Konklusjon

Cermaq Norway AS hadde 31. juli 2018 en rømming av 5765 oppdrettslaks (nedjustert fra anslått 6881 etter slakting) på ca. 500 gram fra lokalitet 10660 Skinnstakkvika. Cermaq Norway AS fikk pålegg fra Fiskeridirektoratet til å gjennomføre en overvåkning av oppdrettslaks i elver i nærheten av lokaliteten (Repparfjordelva, Russelva, Snefjordvassdraget, Hamneelva og Lafjordelva).

Oppdrettslaksen hadde en størrelse på om lag 500 gram ved rømming i august 2018 og en kan forvente at størrelse på fisken var om lag 1,5 – 3 kg når feltundersøkelsene ble gjennomført høsten 2019.

Det ble i dette prosjektet gjennomført overvåkning i både mindre og større elver rundt lokaliteten ved Skinnstakkvika. Det ble samlet observert svært lite oppdrettslaks i de undersøkte elvene både gjennom feltarbeid og gjennom avlesning av skjellprøver. Det ble likevel ikke observert oppdrettslaks i den størrelsesgruppen som tilsier at det kunne være fisk fra rømmingen ved Skinnstakkvika. I tillegg ble det i 2019 gjennomført en betydelig overvåkning av mange lakseførende vassdrag i regionen der hensikten både var å registrere vill laksefisk, oppdrettslaks og pukkellaks. I dette arbeidet gjennomført av Naturtjenseter i Nord AS ble det observert få oppdrettslaks som kan stamme fra rømmingen ved Skinnstakkvika. Konklusjonen må derfor bli at det var svært få fisk fra rømmingen som ble registrert i elvene i Finnmark ett år etter rømmingen.

Hvis det beregnes overlevelse etter rømmingen på lik linje med vill laksesmolt (1-2 %), tilsier det at et sted mellom 58 og 116 oppdrettslaks teoretisk har overlevd ett år i sjøen og eventuelt har returnert til en elv. Det ble likevel ikke observert fisk i Finnmarkselvne i 2019 som man kan si med sikkerhet stammer fra denne rømmingen.